

5. Україна комунальна: Реформування ЖКГ ляже на плечі регіонів. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://jkg-portal.com.ua/ua/publication/one/reformuvannja-zhkg-ljazhe-na-plech-regonv-41782>

6. Енергоефективні демо-проекти в секторі теплопостачання України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.demo-dh.org.ua/>

УДК 336

*Глушко Аліна Дмитрівна,
кандидат економічних наук, доцент
Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка,
Забурасва Ольга, Яценко Тетяна,
студентки
Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка*

ПРОБЛЕМИ РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

В умовах глибокої світової фінансової кризи значно зростає вплив зовнішніх загроз на підприємства України. Своєчасна адаптація внутрішніх структур підприємства до змін, що відбуваються у макро- і мікрооточенні є необхідною умовою його успішного функціонування і розвитку. Порушення сталості системи фінансових відносин в Україні внаслідок поширення у вітчизняних умовах кризових явищ зовнішнього світу та надмірного накопичення системних ризиків і фінансових диспропорцій вимагає формування адекватної адаптивної реакції підприємств у формі фінансової реструктуризації.

Реструктуризація є одним із ключових елементів, що забезпечує зміну структури підприємства з метою підвищення його конкурентоспроможності та адаптації до вітчизняного і світового ринків. Реструктуризацію можна визначити як проведення комплексу заходів, які спрямовані на здійснення структурного перетворення виробництва з метою адаптації підприємств до мінливих ринкових умов господарювання [1].

У Законі України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» надане наступне визначення: «реструктуризація підприємства – здійснення організаційно-господарських, фінансово-економічних, правових, технічних заходів, спрямованих на реорганізацію підприємства, зокрема шляхом його поділу з переходом боргових зобов'язань до юридичної особи, що не підлягає санації, якщо це передбачено планом санації, на зміну форми власності, управління, організаційно-правової форми, що сприятиме фінансовому оздоровленню підприємства, збільшенню обсягів випуску конкурентоспроможної продукції, підвищенню ефективності виробництва та задоволенню вимог кредиторів» [2].

Реструктуризація підприємства має дві основні цілі: впродовж короткого періоду часу забезпечити виживання підприємства; відновити конкурентоспроможність підприємства на тривалий час (Рис 1).

Для забезпечення умов стратегічного реструктурування вітчизняних підприємств, що перебувають у кризовому стані, фінансова реструктуризація, на нашу думку, має вирішити такі завдання:

- відновити платоспроможність та підвищити рівень фінансової стійкості підприємства;

- створити умови для підвищення інвестиційної привабливості та інвестиційної кредитоспроможності підприємства;
- забезпечити реалізацію удосконалених механізмів фінансування капіталомістких інвестиційних проектів, що забезпечують техніко-технологічне оновлення виробництва.

Рис. 1. Вибір стратегії реструктуризації в залежності від цілей підприємства

Процес реструктуризації в Україні має свої особливості та характеризується відсутністю державного фінансування та державних замовлень. Ці обмеження негативно позначаються на можливостях підприємства нарощувати обсяги виробництва, здійснювати вихід на нові світові ринки, і здатність генерувати високу інноваційну активність. У свою чергу, інноваційні зміни в економіці створюють умови для переходу на новий рівень управління, що забезпечить промислому підприємству зростання рівня його конкурентоспроможності та покращення рівня розвитку як регіону, так і національної економіки в цілому.

Серед проблем, які виникають у процесі реструктуризації підприємств, можна виділити основні [3, 24]:

- визначення ступеню свободи який потрібно надати підрозділу підприємства (статус центру фінансової відповідальності чи окремої фірми з різним ступенем самостійності), щоб не зашкодити виробництву материнської компанії і створити умови для ефективного розвитку цього підрозділу;
- визначення терміну впродовж якого потрібно опікуватися та надавати допомогу новому підприємству, щоб підвищити ефективність його роботи;
- визначення оптимального розміру та структури підприємства, що реструктуризується;
- подолання нестачі професійних досвідчених керівників на підприємствах, які здатні забезпечити якісний процес реструктуризації;
- навчання менеджерів підприємств і співробітників, що обслуговують нові структури та бізнес-процеси;

–подолання негативного відношення працівників до процесу реструктуризації підприємства;

–оцінка вартості власності перетвореного підприємства за відсутності ринкових цін і спотвореної вартості в офіційному обліку;

–пошук коштів на реструктуризацію;

–зменшення негативного впливу соціального сектора підприємства на процес його реструктуризації.

Крім зазначених проблем досі існує проблема нормативного забезпечення реструктуризації підприємств. Українська нормативно-правова база проведення реструктуризації потребує удосконалення відповідно до реалій поточного економічного розвитку. Практика зарубіжних країн та їх нормативно-правове забезпечення не повною мірою відповідають специфіці діяльності підприємств України. Для успішного функціонування в надзвичайно складних і динамічних макроекономічних умовах та забезпечення прогресивного розвитку у після кризових умовах для вітчизняних підприємств особливого значення набуває проведення фінансової реструктуризації підприємств як комплексу перетворень або заходів, що спрямовані на вирішення проблем з покращення фінансово-економічних показників функціонування підприємств і створення передумов їх стратегічного реструктурування [1].

Загалом, для створення інвестиційно привабливого середовища, Україні потрібно якнайшвидше проводити необхідні зміни. У свою чергу на мікрорівні основними напрямками організаційно-економічної роботи повинні бути:

– впровадження ефективних методів менеджменту;

– припинення виробництва застарілої продукції, реалізація основних фондів і земельних ділянок, на яких вони розташовані, що не використовуються;

– виділення зі складу великих підприємств більш гнучких самостійних підприємств та ліквідація безперспективних виробництв;

– перебудова структури виробництва за принципом формування центрів прибутку;

– розробка, сертифікація, розширення випуску конкурентоспроможної продукції і реалізація її на внутрішньому і зовнішньому ринках;

– участь у регіональному і міжрегіональному поділі праці, розвиток регіональної і міжрегіональної кооперації;

– організація виробництва й постачання комплектного устаткування «під ключ» з наступним сервісним обслуговуванням, навчанням кадрів, передачею технологічної документації;

– відродження науково-технічної і дослідно-експериментальної бази, що реалізує інноваційні проекти з гарантованим економічним ефектом і оплатою залежно від обсягу продажу чи прибутку в замовника;

– передача промисловим підприємством на баланс міста (або району) неприбуткових об'єктів (будівель, споруд) соціального призначення (наприклад, дитячих садків, лікарень, спортивних комплексів та ін.), які потребують значних витрат на їх утримання.

Перспективними напрямками подальших досліджень, на нашу думку, є: аналіз існуючих методологічних підходів до розробки фінансових механізмів структурних змін на підприємстві, визначення проблем у застосуванні відповідного методичного інструментарію для вирішення актуальних завдань фінансової реструктуризації підприємств та обґрунтування напрямів їх вдосконалення.

Література

1. Белова А. І. Вплив реструктуризації на ефективність промислових підприємств в контексті регіонального розвитку // Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка». –2013. –No 7. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2163>.

2. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом: Закон України No 2344-XII від 14.05.1992 р.// Верховна Рада України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/>

3. Семенченко, Н. В. Проблеми реструктуризації великих підприємств / Н. В. Семенченко // Інвестиції: практика і досвід. – 2009. - №2. – С. 23-26.

УДК 336.6

Костирко Лідія Андріївна,

*Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля
доктор економічних наук., професор, завідувач кафедри фінансів і банківської справи*

ПРОБЛЕМИ ТА ПРІОРИТЕТИ ОЦІНКИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Інвестиції мають вирішальне значення для розвитку економіки країни. На сьогоднішній день, проблема низького рівня капіталовкладень та відсутності припливу інвестицій є актуальною для України та потребує негайного вирішення. Першим кроком її вирішення є визначення наявного рівня інвестиційної привабливості того чи іншого об'єкта, що обумовлює необхідність оцінки багаторівневої структури цього показника: країни, регіону, конкретного підприємства. Існуючі методики та методичні підходи до оцінки інвестиційної привабливості мають різні критерії та показники, які по-різному оцінюють інвестиційну привабливість та ризики інвестування. Більшість методик оцінки інвестиційної привабливості орієнтовані на виявлення факторів, що визначають привабливість і шляхи її підвищення. Це ускладнює прийняття рішень інвестором стосовно інвестиційних вкладень в перспективні активи, які можуть бути точками зростання економіки і не пов'язані з інвестуванням в похідні цінні папери, контрактами на покупку сировинних товарів, нерухомості. При цьому інвестор повинен оцінити сукупний вплив різних факторів, що визначають ефективність майбутніх інвестицій. Насамперед, необхідно є розробка нової моделі оцінки та прогнозування інвестиційної привабливості, яка сприяла б одночасній активізації інвестиційної діяльності та соціально-економічного розвитку. Така модель оцінки інвестиційної привабливості передбачає вирішення ряду проблем.

Перша група проблем пов'язана з інвестиційною привабливістю країни. Аналіз інвестиційної привабливості на макроекономічному рівні здійснюється спеціалізованими організаціями, до яких належать: рейтингові агентства, науково-дослідні організації, міжнародні організації, інформаційні агентства, консалтингові фірми. Тому в процесі оцінки інвестиційної привабливості підприємств можна використовувати відомі дані про рівень привабливості країни. Зарубіжні методики, як правило, засновані на визначенні індексів та рейтингів, які базуються на статистичних даних та експертних висновках фахівців провідних зарубіжних організацій, консалтингових компаній, рейтингових агентств та мають власні критерії та шкали оцінювання. Слід зазначити, Міжнародні оцінки інвестиційної привабливості, які базуються на індексах ведення бізнесу, інвестиційної привабливості BDO, інвестиційної привабливості UNCTAD та інвестиційної привабливості ЄБА є придатними для аналізу інвестиційної привабливості підприємств.

Результати рейтингового аналізу на основі індексу ведення бізнесу (doingbusiness), який інтегрує 10 рівноважних індикаторів регулювання підприємницької діяльності (реєстрація підприємств, отримання дозволів на будівництво, реєстрація права власності та отримання кредитів, враховує захист